

■ Ἀπὸ τὸ Ὁρθόδοξο Νεο-Μαρτυρολόγιο τῆς Ρωσίας

Ὁ Ἅγιος Νεομάρτυς Ἀλέξανδρος (Γιάκομπσον)*

† 8η Σεπτεμβρίου 1930

Τὸ ἔτος 1929 [γράφει ὁ Καθηγητὴς Ἰβάν Ἀντρέγιεφ], στὸ φοβερὸ Στρατόπεδο συγκεντρώσεως τοῦ Σολόφσκυ, ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ χειμῶνος ὑπῆρξε μεγάλη αὐξησις τοῦ *σκορβούτου***, καὶ πρὸς τὴν ἀνοιξι, ἀπὸ τοὺς 18.000 κρατουμένους τῆς Δ' Μεραρχίας τοῦ Στρατοπέδου (τῆς Μεραρχίας, ἡ ὁποία κατέλαβε τὸ ἴδιο τὸ νησί Σολόφσκυ), ὁ ἀριθμὸς τῶν πασχόντων ἔφτασε τοὺς 5.000.

Ὡς φυλακισμένος ἱατρός, μοῦ προτάθηκε, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν συνήθη ἐργασία μου, νὰ ἀναλάβω τὴν ἐπίβλεψι ἑνὸς ἀπὸ τοὺς νέους στρατῶνες γιὰ τοὺς 300 κρατουμένους μὲ *σκορβούτο*.

Ὅταν ἦλθα σὲ αὐτὸν τὸν στρατῶνα, μὲ ὑποδέχθηκε ἓνας νεαρὸς Ἑβραῖος νοσηλευτὴς μὲ ἓνα πολὺ ὁμορφο, ζωντανὸ πρόσωπο. Ἀποδείχθηκε ὅτι ἦταν τεταρτοετῆς φοιτητὴς ἱατρικῆς. Τὸ νὰ ἔχω ἓναν τόσο ἐξειδικευμένο βοηθὸ ἦταν κάτι τὸ πολὺ σπάνιο καὶ μία τεράστια βοήθεια.

Ὁ Ἀλέξανδρος Γιακόβλεβιτς Γιακόμπσον (Alexander Yakovlevich Jacobson, ἔτσι ἦταν τὸ ὄνομά του) γύρισε μαζί μου ὅλο τὸν στρατῶνα καὶ μοῦ ἔδειξε ὅλους τοὺς ἀσθενεῖς. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν καθένα, μοῦ εἶπε λεπτομερῶς τὴν διάγνωσί του καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς νόσου.

Οἱ ἀσθενεῖς ἦσαν ὅλοι σὲ πολὺ σοβαρὴ κατάστασι. **Σ**απισμένα καὶ πυώδη οὖλα, ἓνα τεράστιο πρήξιμο τῶν ἀρθρώσεων, αἰμορραγία ἀπὸ *σκορβοῦτο* μὲ τὴν μορφή μплὲ κηλίδων στὰ ἄκρα –ἦσαν αὐτὰ τὰ ὁποῖα φάνηκαν σὲ μία πρώτη βιαστικὴ ἐξέτασι. **Σ**ὲ μία ἐπὶ πλέον ἐμπεριστατωμένη ἔρευνα, ἀποδείχθηκε, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς εἶχαν σοβαρὲς ἐπιπλοκὲς στὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα: αἰμορραγικὴ νεφρίτιδα, πλευρίτιδα καὶ περικαρδίτιδα, σοβαρὲς παθήσεις τῶν ὀφθαλμῶν κ.ο.κ..

Ἀπὸ τὶς ἐξηγήσεις τοῦ νοσηλευτοῦ, κατάλαβα ὅτι ἐγνώριζε ἀκριβῶς τὴν συμπτωματολογία τῶν ἀσθενειῶν καὶ ἔκανε σωστὲς διαγνώσεις καὶ προγνώσεις.

Ἀνεκάλυψα, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐργαζόταν 24 ὥρες χωρὶς διακοπή. **Τ**ότε τὸν ἔστειλα νὰ ξεκουρασθῇ καὶ ἄρχισα νὰ πηγαίνω καὶ νὰ ἐξετάζω μόνος μου τοὺς ἀσθενεῖς. **Σ**τὸ ἱστορικὸ τῆς ασθένειάς των καταγράφηκαν ὅλα τὰ κανονικὰ στοιχεῖα, δηλαδὴ τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμο, ἡ ἡμερομηνία καὶ ὁ τρόπος γεννήσεώς τους κ.ο.κ.

Ἡ διάγνωσις διατυπώθηκε καὶ καταγράφηκαν ὑποκειμενικὲς καταγγελίες. **Λ**όγω τοῦ τεραστίου ἀριθμοῦ ἀσθενῶν, ἀναγκάσθηκα νὰ τοὺς ἐξετάσω πολὺ βιαστικὰ καὶ νὰ κρατήσω ἐξαιρετικὰ σύντομες σημειώσεις. **Π**αρ' ὅλα αὐτά, ἡ ἐπίσκεψίς μου, ἡ ὁποία ἄρχιζε στὶς ὀκτὼ τὸ πρωῒ, ἐτελείωσε μόνον στὶς 3 μετὰ τὰ μεσάνυχτα, μὲ δύο διαλείμματα μισῆς ὥρας γιὰ μεσημεριανὸ γεῦμα καὶ δεῖπνο.

Τὴν ἐπόμενη ἡμέρα ἦλθα πάλι στὸ στρατῶνα στὶς ὀκτὼ τὸ πρωῒ καὶ βρῆκα τὸν Ἀλέξανδρο, ὁ ὁποῖος εἶχε ἤδη ἐπισκεφθῇ ὅλους τοὺς ἀσθενεῖς, ἐκτελέσει ὅλες τὶς συνταγὰς μου καὶ συλλέξει πληροφορίες γιὰ τὶς πλέον σοβαρὲς περιπτώσεις.

Ἀποψὶς τῆς Μονῆς Σολόφσκυ, ἡ ὁποία μετατράπηκε σὲ Στρατόπεδο Συγκέντρωσης.

Ίατρικὸς σταθμὸς στὰ νησιά Σολόφσκυ.

Εἶχε ἐργασθῇ ἀπὸ τὶς 12 τὸ μεσημέρι ἕως τὶς 8 τὸ πρωῒ, δηλαδὴ 20 ὥρες, καὶ πάλι χωρὶς διακοπὴ. Τὸ πρόσωπό του ἦταν πρησμένο καὶ εἶχε σαφῆ ἵχνη σοβαρῶν κτυπημάτων. Στὶς ἐρωτήσεις μου, ἀπάντησε ὡς ἑξῆς:

Στὶς 7 π.μ. ἐπισκέφθηκε τοὺς στρατῶνες ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Διευθύνσεως Πληροφοριῶν (GPU)

στὸ Στρατόπεδο. **Ήταν μεθυσμένος. Πῆγε γύρω στοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τοὺς ἐρώτησε ἂν ἦταν ἱκανοποιημένοι μὲ τὸ ἔργο τοῦ ἱατροῦ καὶ τοῦ νοσηλευτοῦ. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἀσθενεῖς κρατουμένους ἐδήλωσαν, ὅτι «ὁ ἱατρὸς εἶχε ἔλθει μόνο ἀργὰ τὴν νύκτα, ἔριξε μιὰ ματιὰ καὶ γρήγορα κοίταξε μερικοὺς ἀπὸ τοὺς ἀσθενεῖς χωρὶς νὰ δώσῃ καμμία βοήθεια στοὺς σοβαρὰ ἀρρώστους, ἐνῶ ὁ νοσηλευτὴς εἶχε ἔρθει στὴν δουλειὰ χθές, μόλις στὶς 12 τὸ μεσημέρι».**

Χωρὶς νὰ διερευνήσῃ ἂν αὐτὲς οἱ καταγγελίες ἦσαν δίκαιες ἢ ὄχι, καὶ χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἐξηγήσεις ἀπὸ τὸν νοσηλευτὴ, ὁ Ἀρχηγὸς τὸν ἐκτύπησε ἀρκετὲς φορὲς στὸ πρόσωπο καὶ διέταξε ἐμένα, ὡς ὑπεύθυνο ἱατρὸ τοῦ τμήματος, νὰ ἔλθω σὲ αὐτὸν στὶς 12 τὸ μεσημέρι γιὰ ἐξηγήσεις.

«Ἀλεξάντερ Γιακόβλεβιτς», ἀπευθύνθηκα στὸν νοσηλευτὴ, «πρέπει νὰ πάω, ὅπως ξέρετε, γιὰ ἀνάκρισι. Ἔσεῖς ὁ ἴδιος βλέπετε πόσοι σοβαρὰ ἀρρώστοι ἀσθενεῖς ὑπάρχουν. Ἄν καὶ ἔχετε ἤδη ἐργασθῇ ἐδῶ καὶ 24 ὁλόκληρες ὥρες, θὰ μπορούσατε νὰ ἐργασθῇτε ἄλλες δύο ἢ τρεῖς ὥρες, μέχρι νὰ ἐπιστρέψω (ἐλπίζω) ἀπὸ τὴν ἀνάκρισι;».

«Βεβαίως, ἱατρέ», ἀπάντησε ὁ νοσηλευτὴς μὲ πραότητα. «Θὰ παραμείνω καὶ θὰ φροντίσω τοὺς βαρεῖς ἀσθενεῖς».

«Σᾶς παρακαλῶ, νὰ τὸ κάνετε, γιατί βλέπετε τί συμβαίνει ἀκόμη καὶ στὶς πιὸ περίπλοκες περιπτώσεις, καὶ μπορῶ μόνο νὰ Σᾶς εὐχαριστήσω θερμὰ γιὰ τὴν βοήθειά Σας. Καὶ ἀπὸ τὴν πλευρά μου, θὰ προσπαθῇσω νὰ ἐξηγήσω στὸν Ἀρχηγὸ τῆς Διευθύνσεως Πληροφοριῶν, ὅτι ἦταν ἄδικος ἀπέναντί Σας».

«Ὡ, μὴν ἀνησυχεῖτε γιὰ μένα», φώναξε ὁ νοσηλευτὴς μὲ ζωηρὸ τρόπο, «καὶ μὴν μὲ ὑπερασπίζεσθε. Ἔχω ὑποστῇ πολὺ πιὸ δύσκολα μαρτύρια χωρὶς κανενὸς εἵδους ἐνοχῇ καὶ μόνο εὐχαριστῶ τὸν Θεὸ γι' αὐτά. Θυμηθῇτε τί ἔλεγε ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἔνεκεν».

«Εἶσαι λοιπὸν Χριστιανός;», τὸν ἐρώτησα ἐκπληκτος.

«Ναί, εἶμαι Ὁρθόδοξος Ἑβραῖος», ἀπάντησε χαμογελῶν χαρούμενα.

Σιωπηλά, τοῦ ἔσφιξα τὸ χέρι καὶ τοῦ εἶπα: «**Λ**οιπόν, ἀντίο. **Σ**ὰς εὐχαριστῶ. **Α**ὔριο θὰ μιλήσουμε. **Π**ροσευχηθῆτε γιὰ μένα».

«**Ν**ὰ εἰσθε ἡρεμος», μοῦ εἶπε ὁ νοσηλευτὴς μὲ ἐμπιστευτικὸ τόνο. «**Π**ροσεύχεσθε συνεχῶς στὸν Φύλακα Ἀγγελό Σας ὅσην ὥρα θὰ εὐρίσκεσθε στὴν ἀνάκρισι. **Εἴ**θε ὁ Θεὸς νὰ Σὰς διαφυλάξῃ, ἰατρέ».

Βγῆκα ἔξω. **Κ**αθ' ὁδὸν προσευχήθηκα στὸν Κύριο, στὴν Παναγία Μητέρα Του, στὸν Ἅγιο Νικόλαο τὸν Θαυματουργὸ καὶ κυρίως στὸν Φύλακα Ἀγγελό μου, ἐκπληρῶν τὴν καλὴ συμβουλὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Εἰσερχόμενος στὸ Γραφεῖο τοῦ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Τμήματος Πληροφοριῶν, ἀπευθύνθηκα γιὰ τελευταία φορὰ νοερῶς στὸν Φύλακα Ἀγγελό μου μὲ τὴν προσευχή: «**Υ**περασπίσου με! **Δ**ιαφώτισέ με!».

Ὁ Ἀρχηγὸς μὲ ἀντιμετώπισε σιωπηλὰ καὶ αὐστηρά. **Μ**ὲ τὸ δάχτυλο, ἔδειξε μία καρέκλα. **Κ**άθισα.

«**Π**εῖτε μου, πότε κάνατε τὸν γύρω τῶν ἀσθενῶν χθές, καὶ γιατί ὁ βοηθὸς Σας, αὐτὸς ὁ Ἑβραῖος νοσηλευτὴς, πῆγε στὴν δουλειὰ μόνο τὸ μεσημέρι;».

Νοερά, χωρὶς λόγια, ἐκάλεσα σὲ βοήθεια τὸν Φύλακα Ἀγγελό μου. **Π**ροσπάθησα νὰ εἶμαι ψύχραιμος καὶ μὲ ἡρεμὴ, σταθερὴ φωνή, χωρὶς νὰ βιάζωμαι, τοῦ διηγήθηκα τὰ πάντα μὲ κάθε λεπτομέρεια. **Τ**οῦ διηγήθηκα, ὅτι μὲ ἐντολὴ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ὑγειονομικῆς Διευθύνσεως εἶχα ἔλθει νὰ ἀναλάβω τὸν στρατῶνα στὶς 8 π.μ. καὶ ὅτι διεπίστωσα, ὅτι ὁ νοσηλευτὴς, ἀφοῦ ἄνοιξε ἕναν νέο θάλαμο, δέχθηκε 300 ἀσθενεῖς καὶ προετοίμασε ὅλα τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὸν ἐρχομό μου, ἐργαζόμενος χωρὶς διακοπὴ γιὰ ἕνα ὁλόκληρο ἡμερο-νύκτιο, τὸν ἔστειλα νὰ ξεκουρασθῇ γιὰ μερικὲς ὥρες, ἐνῶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἀνέλαβα νὰ κάνω τὸν γύρω τῶν ἀσθενῶν. **Οἱ** ἐπισκέψεις μου διήρκεσαν ἀπὸ τὶς ὀκτῶ τὸ πρωῒ ἕως τὶς τρεῖς τὸ βράδυ. **Κ**αὶ μάλιστα, τὴν τελευταία ὁμάδα ἀσθενῶν, στὴν σοφίτα, τὴν ἐξέτασα μόνο μεταξὺ δύο καὶ τρεῖς τὸ βράδυ. **Ὁ** νοσηλευτὴς, μετὰ τὴν ἀδιὰλειπτὴ 24ωρὴ βάρδια ἐργασίας του, ἀφοῦ κοιμήθηκε μόνο τρεῖς ἢ τέσσερις ὥρες, ἦρθε καὶ πάλι στὴν δουλειὰ χθές στὶς 12 τὸ μεσημέρι, καὶ ἐργάζεται καὶ πάλι χωρὶς διακοπὴ τώρα γιὰ δεύτερο 24ωρο, μέχρι τὴν στιγμὴ αὐτή.

«**Τ**ότε γιατί παραπονιοῦνται αὐτὰ

τὰ βρωμόσκυλα;!», μὲ διέκοψε ὁ Ἀρχηγός. «Πὲς σ' αὐτοὺς τοὺς ἄχρηστους, ὅτι θὰ τοὺς βάλω στὴν ἀπομόνωσι!».

«Δὲν φταίνει αὐτοί», ἀπάντησα. «Ἄλλωστε, δὲν ἐγνώριζαν τὶς συνθήκες ἐργασίας. Σοὺ εἶπαν τὴν ἀλήθεια, ὅτι ὁ νοσηλευτὴς ἰατρός τοὺς ἤλθε στὴν σοφίτα στὶς δώδεκα τὸ μεσημέρι καὶ ὅτι ὁ ἰατρὸς ἔκανε τὶς ἐπισκέψεις τοῦ μόνο στὶς δύο τὸ πρωῒ».

«Καλά», εἶπε, καὶ ἔξυσε τὸ κεφάλι τοῦ μὲ ἓνα χασμουρητό, «καλά, πηγαίνετε».

Ἀναχωρῶν ἀπὸ τὴν ἀνάκρισι, κατευθύνθηκα ἀμέσως πρὸς τὸ στρατῶνα. Ἐκεῖ βρῆκα τὸν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ὑγειονομικοῦ τμήματος, ἓναν ἰατρό, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ ἐξέτισε τὴν θητεία τοῦ μὲ ποινικὴ κατηγορία (γιά μία ἔκτρωσι, ἢ ὁποία κατέληξε σὲ θάνατο), παρέμεινε νὰ ὑπηρετῇ ὡς «ἐλεύθερος ἐπαγγελματίας».

Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ὑγειονομικοῦ τμήματος ἐφώναζε στὸν νοσηλευτὴ γιὰ κάτι ποὺ δὲν ἦταν σωστό. «Τί σκανδαλῶδες νὰ ἐμφανίζεσαι τόσο ἄργα στὴν δουλειά», μοῦ φώναξε. Τοῦ ἐξήγησα καὶ ἔφυγε.

«Γιατί εἶναι τόσο θυμωμένος μαζί σου;», ἐρώτησα τὸν Ἀλέξανδρο.

«Ἐπειδὴ ὑπάρχει μία ἔντονη μυρωδιὰ ἐδῶ. Τοῦ ἐξήγησα, ὅτι τὸ 90 τοῖς ἑκατὸ τῶν ἀσθενῶν ἔχουν πυώδεις πληγές. Τότε φώναξε: «Σιωπή!» καὶ τότε φθάσατε ἐσεῖς».

«Πήγαινε νὰ κοιμηθῇς», τοῦ εἶπα. «Ἐλα στὶς ἑξι τὸ ἀπόγευμα».

* * *

Γιὰ ἓνα μεγάλο χρονικὸ διάστημα ἤθελα νὰ γνωρίσω καλύτερα τὸν Ἀλέξανδρο καὶ νὰ ἔχω μία ἐγκάρδια συζήτησι μαζί του –ἀλλὰ ἐπειδὴ ἡμασταν τόσο ἐξαιρετικὰ ἀπασχολημένοι καὶ ἐξαντλημένοι, δὲν μπορούσαμε νὰ τὸ καταφέρουμε αὐτὸ γιὰ πολὺ καιρό.

Μία φορὰ ὁμως, στὴν ἑορτὴ τῆς Γεννήσεως τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, μὲ τὸ πρόσχημα μιᾶς ἐπιθεωρήσεως ἐνὸς ἀπομακρυσμένου σημείου ἐργασίας, κατάφερα νὰ κανονίσω νὰ μᾶς τοποθετήσουν καὶ τοὺς δύο μαζί. Νωρὶς τὸ πρωῒ, ἤλθα μαζί τοῦ ἀπὸ τὴν

Μονὴ Σολόφσκυ, κατὰ μῆκος τοῦ δρόμου τοῦ Ἀγίου Σαββατίου, καὶ ἀφοῦ διανύσαμε ἄρκετὰ χιλιόμετρα, ἀνεβήκαμε στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου αὐτοῦ σὲ ἓνα πευκοδάσος.

Ἦταν μία θαυμάσια, καθαρὴ, ζεστὴ φθινοπωρινὴ ἡμέρα, ὅπως σπάνια συμβαίνει στὸ Σολόφσκυ. Στὶς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, οἱ σημύδες ἔλαμπαν μὲ λαμπερὸ χρυσὸ σὰν μεγάλες κηλίδες μέσα στὸ πευκο-

δάσος. **Αὐτὸ** τὸ τοπίο, τὸ ὁποῖο ἔμοιαζε μὲ ζωγραφιὰ τοῦ Λεβιτάν, ἔδωσε μία ἡσυχὴ χαρμολύπη στὴν Ἑορτὴ τῆς Παναγίας. **Προχωρήσαμε** στὰ βάθη τοῦ δάσους, κάθισα μὲ τὸν Ἀλέξανδρο σὲ κούτσουρα καὶ τοῦ ζήτησα νὰ μοῦ πῇ γιὰ τὸν ἑαυτό του. **Νὰ** τί μοῦ εἶπε:

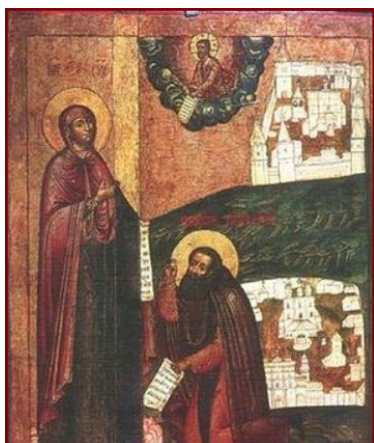
Υἱὸς ἐμπορίου τῆς Πετροπούλεως, ἔχασε νωρὶς τοὺς γονεῖς του καὶ ἄρχισε νὰ ἀκολουθῇ τὸ δικό του δρόμο στὴν ζωὴ. **Ὅταν** ἦταν δευτεροετῆς φοιτητῆς τῆς ἱατρικῆς σχολῆς, συνάντησε καὶ ἔγινε φίλος μὲ κάποιον γεωλόγο, ἕναν Ἑβραῖο ὁ ὁποῖος ἦταν Τολστοΐτης, ὁ ὁποῖος τὸν προσεῖλκυσε μὲ τὶς ἱστορίες του γιὰ τὸν Λέοντα Τολστοῖ καὶ τὴν διδασκαλία τῶν Τολστοϊτῶν. **Μεγάλη** ἐντύπωση προκάλεσαν στὸν Ἀλέξανδρο, ὅχι τὰ θεολογικὰ ἔργα τοῦ Τολστοῖ, ἀλλὰ οἱ ἱστορίες καὶ τὰ παραμύθια του: **«Ὁ Θεὸς εἶναι ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἡ ἀγάπη»**, **«Μὲ** τί ζοῦν οἱ ἄνθρωποι» καὶ ἄλλα. **Σὲ** ἕναν χρόνο, τριτοετῆς πλέον φοιτητῆς, γνωρίσθηκε μὲ ἕναν ἡλικιωμένο ἱατρό, ὁ ὁποῖος εἶχε γνωρίσει προσωπικὰ τὸν Λέοντα Τολστοῖ. **Αὐτὸς** ὁ ἱατρός, ἕνας πιστὸς Ὁρθόδοξος Χριστιανός, ἐξήγησε στὸν Ἀλέξανδρο τὴν οὐσία τῆς αἰρέσεως τοῦ Τολστοῖ καὶ τοῦ ἀποκάλυψε «τὸν ἀμύθητο θησαυρὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας». **Τὸν** ἐπόμενο χρόνο ὁ Ἀλέξανδρος βαπτίσθηκε καὶ ἔγινε Ὁρθόδοξος Χριστιανός.

«Μετὰ τὴν βάπτισί μου», διηγήθηκε ὁ Ἀλέξανδρος, «δὲν μποροῦσα νὰ βλέπω μὲ ἀδιαφορία τοὺς θρησκευομένους Ἑβραίους. **Οἱ** ἄθεοι Ἑβραῖοι, ὅπως εἶναι τώρα ἡ πλειονότης ἐξ αὐτῶν, δὲν μὲ ἐνδιέφεραν ἰδιαίτερα. **Ὅμως** ἐκεῖνοι οἱ Ἑβραῖοι, οἱ ὁποῖοι ἐπίστευαν στὸν Θεὸ ἄρχισαν νὰ μοῦ φαίνονται ἀπλῶς ὡς ἀτυχεῖς ἄνθρωποι σὲ πλάνη, τοὺς ὁποῖους ἤμουν ἠθικὰ ὑποχρεωμένος νὰ φέρω στὸν Χριστό. **Ἀναρωτήθηκα** γιὰτὶ δὲν ἦταν Χριστιανοί. **Γιὰτὶ** δὲν ἀγαποῦσαν τὸν Χριστό;».

Οἱ συζητήσεις καὶ τὰ κηρύγματα τοῦ νεοφωτίστου Ἑβραίου ἔγιναν γνωστὰ καὶ ὁ Ἀλέξανδρος συνελήφθη.

«Σὲ μία ἀπὸ τὶς ἀποστολὰς τοῦ Στρατοπέδου», συνέχισε ὁ Ἀλέξανδρος, «ὅπου δούλευα στίς πολὺν δύσκολες κοινὲς ἐργασίες, ὑπῆρχε ἕνα ἐξαιρετικὸ θηρίο, ὡς Ἀρχηγός. **Τὸ** πρωῒ καὶ τὸ βράδυ, πρὶν καὶ μετὰ τὴν δουλειά, ἔβαζε τοὺς κρατούμενους στὴν σειρὰ καὶ τοὺς διέταζε νὰ τραγουδήσουν “πρωῖνὴ καὶ βραδινὴ προσευχή”: τὸ πρωῒ τὴν “Διεθνῇ” καὶ τὸ βράδυ κάποιο εἶδος σοβιετικοῦ τραγουδιοῦ, στὸ ὁποῖο ὑπῆρχαν οἱ λέξεις **“Ὅλοι** μας σὰν ἕνας θὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν ἐξουσία τῶν Σοβιετ”. **Ὅλοι** τραγουδοῦσαν, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν μπο-

Ἅγιος Τρύφων τῆς Βιάτκα.

πόλι Βιάτκα».

«**Λ**οιπόν, καὶ πῶς ἐγκαταστάθηκες στὴν Βιάτκα;», τὸν ἐρώτησα.

«**Ο**ταν ἦλθα στὴν Βιάτκα, μία πόλι ἐντελῶς ἄγνωστη σὲ μένα, πρῶτα ἀπ’ ὅλα ἐρώτησα ποῦ βρίσκεται ἡ ἐκκλησία. (Ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ δὲν εἶχαν κλείσει ἀκόμη ὅλες οἱ ἐκκλησίες.)» **Ο**ταν ἔφτασα στὴν ἐκκλησία, ἐρώτησα ἂν ὑπάρχει ἐδῶ μιὰ εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Τρύφωνος τῆς Βιάτκα καὶ πότε ἐορτάζεται ἡ μνήμη του. **Μ**οῦ ἔδειξαν μιὰ εἰκόνα καὶ μοῦ εἶπαν ὅτι ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου θὰ ἐορταζόταν τὴν ἐπόμενη ἡμέρα, στίς 8 Ὀκτωβρίου. **Ἡ** καρδιά μου σκίρτησε ἀπὸ χαρὰ μὲ τὴν διαπίστωσι, ὅτι ὁ Ἅγιος Τρύφων μὲ εἶχε φέρει στὴν πόλι του γιὰ τὴν δική του Ἑορτή. **Ἐ**πеса στὰ γόνατα ἐνώπιον τῆς Εἰκόνης τοῦ Ἁγίου, τοῦ εἶπα ὅτι δὲν εἶχα κανέναν στὴν Βιάτκα ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸν καὶ ὅτι δὲν εἶχα κανέναν ἄλλον, στὸν ὅποιον νὰ ζητήσω βοήθεια. **Τ**οῦ ζήτησα νὰ κανονίσῃ τὴν ζωὴ καὶ τὴν ἐργασία μου στὴν Βιάτκα. **Μ**ετὰ τὴν προσευχή, ἡ καρδιά μου αἰσθάνθηκε ἀπλῆ, ἄνετη καὶ ἡρεμα χαρούμενη—ἐνα ἀληθινὸ σημάδι ὅτι ἡ προσευχή μου εἶχε εἰσακουσθῇ. **Μ**ετὰ τὴν Ἀκολουθία βγῆκα ἀπὸ τὴν ἐκκλησία καὶ περπάτησα ἀργὰ κατὰ μῆκος τοῦ κεντρικοῦ δρόμου, μὲ τὸ μικρὸ δέμα μὲ τὰ πράγματα μου.

- «**Λ**οιπόν, ἀγαπητέ μου, μόλις βγῆκες ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο;», ἄκουσα ἑξαφνα μιὰ εὐχάριστη γυναικεία φωνὴ νὰ λέῃ. **Ἐ**νώπιόν μου εἶχε σταματήσει μιὰ ἡλικιωμένη, παχουλὴ κυρία, μὲ ἕνα καθαρὸ λευκὸ μαντήλι στὸ κεφάλι, σεμνά, καθαρὰ καὶ περιποιημένα ντυμένη, ἡ ὁποία μὲ κοίταζε μὲ καθαρὰ, εὐγενικὰ μάτια.

- «**“Ο**χι, Ματούσκα», ἀπάντησα, «δὲν ἦλθα ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο—ἦλθα ἀπὸ τὴν φυλακή. **Ἀ**πελευθερώθηκα ἀπὸ τὸ στρατόπεδο συγκεντρώσεως καὶ μὲ ἔστειλαν στὴν Βιάτκα».

ροῦσα—ἤμουν σιωπηλός. **Κ**αθὼς ἐπέβλεπε στίς σειρές, ὁ Ἀρχηγὸς παρατήρησε ὅτι ἤμουν σιωπηλὸς καὶ ἄρχισε νὰ μὲ κτυπάει στὸ πρόσωπο. **Τ**ότε ἔψαλα δυνατά, ἀπροσδόκητα ἀκόμη καὶ γιὰ τὸν ἴδιο μου τὸν ἑαυτό, ἀτενίζων τὸν οὐρανό: «**Π**άτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς». **Αὐ**τὸ τὸ θηρίο ὁ Ἀρχηγὸς κυριεύθηκε ἀπὸ κακία, καὶ ἀφοῦ μὲ ἔρριξε στὸ ἔδαφος, μὲ κτύπησε, καθὼς ἤμουν ἀναίσθητος, μὲ τὶς φτέρνες του. **Ἀ**φοῦ ἀπελευθερώθηκα ἀπὸ τὸ στρατόπεδο, ἔλαβα μιὰ «ἐθελοντικὴ ἐξορία» στὴν

- “**Ω**, γιὰ ποιὰ ἐγκλήματα σου ἔβαλαν τιμωρία: γιὰ κλοπή, γιὰ ληστεία, γιὰ φόνο;”.

- “**Ο**χι, γιὰ τὴν πίστι μου στὸν Θεὸ καὶ ἐπειδὴ, καθὼς ἤμουν Ἑβραῖος, ἐγίνα Χριστιανός”, ἀπάντησα.

Ξεκίνησε μία συζήτησις. **Μ**ὲ κάλεσε στὸ σπίτι της. **Σ**τὸ δωμάτιο της, ὅλα ἦταν καθαρὰ καὶ τακτοποιημένα, καὶ ὁλόκληρη ἡ γωνία πάνω ἀπὸ τὸ κρεβάτι ἦταν σκεπασμένη μὲ εἰκόνες, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἔκαιγαν τρία καντήλια διαφορετικοῦ χρώματος. “**Α**ὐριο εἶναι ἡ μνήμη τοῦ Τρύφωνος τῆς Βιάτκα, τοῦ ὑπερασπιστοῦ καὶ προστάτου τῆς πόλεώς μας”, εἶπε ἡ γυναίκα καὶ μοῦ ἔδειξε μία μικρὴ εἰκόνα τοῦ Ἁγίου. **Ε**πεσα στὰ γόνατα ἐνώπιον τῆς Εἰκόνας καὶ ἔκλαψα ἀπὸ χαρμόσυνη εὐγνωμοσύνη.

Καὶ ἔτσι ἐκανόνισα νὰ ζήσω μὲ αὐτὴ τὴν εὐσεβῆ χήρα, καὶ δύο ἡμέρες ἀργότερα βρῆκα δουλειὰ ὡς ὁδηγὸς φορτηγοῦ. **Ε**τσι ἔζησα εἰρηνικά, δόξα τῷ Θεῷ, γιὰ μισὸ χρόνο, ἀλλὰ τὴν ἀνοιξὶ μὲ συνέλαβαν πάλι καὶ αὐτὴ τὴν φορὰ μοῦ ἐπέβαλαν δέκα χρόνια καὶ ἤλθα σὲ αὐτὸ τὸ ἱερὸ νησὶ τοῦ Σολόφσκυ. **Τ**ώρα εἶναι ὁ Ἅγιος Ζωσιμᾶς καὶ ὁ Ἅγιος Σαββάτιος, οἱ ὁποῖοι μὲ βοηθοῦν μὲ τὶς πρεσβεῖες τους».

* * *

Σιωπηλά, περπάτησα μακρύτερα μὲ τὸν Ἀλέξανδρο στὰ βάθη τοῦ δάσους. **Κ**αὶ ἔξαφνα, ἐντελῶς ἀπροσδόκητα, πέσαμε πάνω σὲ ἓνα παλιό, μισογκρεμισμένο πέτρινο ἐκκλησάκι, μὲ τὰ παράθυρα καὶ τὴν πόρτα σφραγισμένα μὲ σανίδες. **Οἱ** σανίδες ἦταν παλιές καὶ ξεκολλοῦσαν εὐκόλα μὲ λίγη προσπάθεια. **Μ**πήκαμε στὸ παρεκκλήσι καὶ εἶδαμε στὸν τοῖχο μιὰ μεγάλῃ παλαιὰ Εἰκόνα τῆς Παναγίας τοῦ Σμολένσκ. **Τ**ὰ χρώματα τῆς Εἰκόνας εἶχαν ξεφλουδίσει καὶ μόνο τὸ πρόσωπο τῆς Παναγίας μας διατηροῦνταν καθαρὰ – οὐσιαστικά, μόνο τὰ στοργικά της μάτια.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἔπεσε ἔξαφνα στὰ γόνατα ἐνώπιον τῆς Εἰκόνας,

σήκωσε ψηλὰ καὶ τὰ δύο χέρια καὶ μὲ δυνατὴ φωνὴ ἔψαλε τὸ «Ἄξιον Ἑστί», μέχρι τέλους. **Κ**άτι ἔπιασε τὸν λαιμὸ μου καὶ δὲν μποροῦσα νὰ ψάλω μὲ τὴν φωνή μου – ἀλλὰ ὁλόκληρη ἡ ψυχὴ μου ἔψαλλε καὶ ἀγαλλίαζε, καθὼς ἀντίκριζα τὰ δύο ζεύγη ματιῶν: τὰ στοργικὰ μάτια τῆς Παναγίας μας καὶ τὰ συντετριμμένα μάτια τοῦ Ἀλεξάνδρου.

* * *

Ἐναν μῆνα μετὰ ἀπὸ αὐτὸν τὸν περίπατο, ὁ Ἀλέξανδρος συνελήφθη καὶ ἐστάλη μακριά, κανεὶς δὲν ξέρεي ποῦ. **Ἡ** σύλληψις ἐνὸς φυ-

λακισμένου κατέλγη συνήθως στὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα.

Πράγματι, ὁ καθηγητὴς Σ. Β. Γκρότωφ, ὁ ὁποῖος εὕρισκόταν στὸ Σολόφσκυ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ καὶ ἐγνώριζε καλὰ τὸν Ἀλεξάντερ Γιάκομπσον, ὡς ἀντίπαλο τοῦ σεργιανισμοῦ, μαρτυρεῖ ὅτι ἐκτελέσθηκε τὸ 1930.

Ἔχουν περάσει σχεδὸν σαράντα χρόνια ἀπὸ τότε, καὶ ἐνώπιόν μου ἐμφανίζεται συχνὰ μὲ ἀξέχαστη διαύγεια ἡ θαυμαστὴ εἰκόνα τῆς προσευχῆς αὐτοῦ τοῦ ὀρθόδοξου Ἑβραίου Ὁμολογητοῦ, ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Εἰκόνης τῆς Παναγίας μας. **Κ**αὶ ἀκούω τὴν γεμάτη χαρὰ φωνή του νὰ ἀντηχῇ ἀπὸ ἄφθαρτη πίστι καὶ φλογερό, βαθὺ πόθο νὰ δοξάσῃ Ἐκείνην, τὴν «Τιμιωτέραν τῶν Χερουβίμ...».

Τῷ δὲ ἐν Τριάδι Παναγίῳ Θεῷ, τῷ ἐνδοξαζομένῳ ἐν τοῖς Ἁγίοις Αὐτοῦ, προσκύνησις καὶ εὐχαριστία, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν!

(*) Μετάφρασις ἐκ τοῦ «Οἱ Ἅγιοι τῶν Κατακομβῶν τῆς Ρωσίας», τοῦ Ἰβάν Μ. Ἀντρέγιεφ († 1976), Καθηγητοῦ τοῦ Σεμιναρίου στὸ Τζόρντανβιλ. • **Ἐ**πιμέλ. ἡμετ.

(**) **Σ**κορβοῦτο· κατάσταση ἀβιταμινώσεως ποὺ προκαλεῖται ἀπὸ ἔλλειψη τῆς βιταμίνης C καὶ χαρακτηρίζεται ἀπὸ καχεξία, ἀναιμία, αἱμορραγία καὶ ἄλλες ὀργανικὲς διαταραχές.

Ἰβάν Μ. Ἀντρέγιεφ.